

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU REGULĒŠANAS KOMISIJA

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV-1010 ♦ Tālr. 67097200 ♦ Fakss 67097277 ♦ E-pasts sprk@sprk.gov.lv

PADOMES LĒMUMS

R ī g ā

26.11.2008.

Nr.449
(prot. Nr.45, 2.p.)

Par akciju sabiedrības „Sadales tīkls” elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu izmaksu attiecināšanas modeli

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – Komisija) ir saņēmusi akciju sabiedrības „Sadales tīkls”, vienotais reģistrācijas numurs: 40003857687, juridiskā adrese: Šmerļa iela 1, Rīga, LV-1160 (turpmāk - AS „Sadales tīkls”) 2008.gada 20.jūnija iesniegumu, ar kuru ir lūgts saskaņot Elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu izmaksu uzskaites un attiecināšanas metodiku AS „Sadales tīkls” (2008.gada 20.jūnija vēstule Nr.30VL00-19/728, Komisijā saņemta 2008.gada 25.jūnijā), un tās precizējumus (2008.gada 24.oktobra vēstule Nr.30VL00-19/1269, Komisijā saņemta 2008.gada 24.oktobrī, un 2008.gada 21.novembra vēstule Nr.30VL00-19/1431, Komisijā saņemta 2008.gada 21.novembrī).

Izvērtējot 2008.gada 21.novembrī Komisijā saņemto Elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu izmaksu uzskaites un attiecināšanas metodiku AS „Sadales tīkls”(turpmāk – izmaksu attiecināšanas modelis) un tās atbilstību normatīvo aktu prasībām, **Komisija konstatē:**

1. Enerģētikas likuma 15.panta 1.¹ daļa nosaka, ka sistēmas operatori sniedz sadales pakalpojumus par Komisijas noteiktajiem tarifiem vai par tarifiem, ko noteicis attiecīgais pakalpojumu sniedzējs saskaņā ar Komisijas noteikto tarifu aprēķināšanas metodiku, ja ir saņemta Komisijas atļauja.

2. Likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 26.panta otrā daļa un 27.panta pirmā daļa paredz, ka sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs kārtā atsevišķu grāmatvedības uzskaiti katram sabiedriskā pakalpojuma veidam un ka minētā uzskaitē ir nodalīta no kopējās komercdarbības grāmatvedības uzskaites. Turklāt arī Enerģētikas likuma 12.panta otrajā daļā ir noteikts, ka energoapgādes komersants, kas darbojas horizontāli vai vertikāli integrēti, iekšējā grāmatvedībā sastāda bilanci, peļņas un zaudējumu aprēķinu un naudas plūsmas pārskatu atsevišķi par katru licencēto energoapgādes veidu — tāpat kā tad, ja ar katru licencēto energoapgādes veidu nodarbotos atsevišķs komersants.

3. Ar Komisijas 2007.gada 28.novembra lēmumu Nr.557 apstiprinātās Elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikas (turpmāk -

Metodika) 4.punkts nosaka, ka sadales sistēmas operators precīzi un pārskatāmi atspoguļo sadales sistēmas pakalpojuma izmaksas, iekļaujot tajās tikai ar sadales sistēmas pakalpojumiem saistītos aktīvus un darbības, savukārt 5.punkts paredz, ka sadales sistēmas operators lieto izmaksu attiecināšanas modeli, un tā pamatprincipus un ieviešanu saskaņo ar Komisiju.

4. Komisija 2007.gada 21.februārī ar lēmumu Nr.28 izsniedza AS „Sadales tīkls” licenci Nr.E13017/1 elektroenerģijas sadales pakalpojumu sniegšanai, ar grozījumiem, kas izdarīti ar Komisijas 2007.gada 12.decembra lēmumu Nr.598 (turpmāk – Licence). Licences nosacījumi un prasības sabiedrisko pakalpojumu sniegšanai paredz, ka sadales sistēmas pakalpojumu tarifi tiek noteikti saskaņā ar normatīvajiem aktiem. Licences nosacījumos un prasībās sabiedrisko pakalpojumu sniegšanai ir iekļauta prasība, ka licences saņēmējam ir jānodrošina atsevišķa iekšējās grāmatvedības uzskaitē par licencēto komercdarbību elektroenerģijas sadalē, un tai jābūt nodalītai no pārējās komercdarbības (13.punkts).

5. Ar Komisijas 2007.gada 19.decembra lēmumu Nr.602 „Par akciju sabiedrības „Sadales tīkls” elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifiem” (lemjotās daļas 5.4.punkts) AS „Sadales tīkls” tika uzdots līdz 2008.gada 1.jūlijam izstrādāt un saskaņot ar Komisiju detalizētu izmaksu attiecināšanas modeli, kurš pilnīgi un skaidri atspoguļo to, kā veidojas sadales sistēmas pakalpojuma izmaksas, ietver visaptverošas izmaksu funkcionālās grupas un pārskatāmi attiecina izmaksas uz sniegtajiem pakalpojumiem pa sprieguma pakāpēm, kā arī nodrošina iespēju skaidri un izsmelši izvērtēt izmaksu veidošanās principus un izmaksu apmēru atsevišķi katram pakalpojumam, kuru AS „Sadales tīkls” saņem no citiem komersantiem, un atsevišķi katram pakalpojumam, kurš nav sadales sistēmas pakalpojums, bet kuru sniedz AS „Sadales tīkls” citiem komersantiem.

6. AS „Sadales tīkls” izmaksu attiecināšanas modelī ir ietverti šādi pamatprincipi:

6.1. izmaksu attiecināšanas modelis paredz AS „Sadales tīkls” ieņēmumu un izmaksu uzskaiti veidot Uzņēmuma resursu plānošanas sistēmā (turpmāk – URP sistēma), grupējot ieņēmumus un izmaksas pēc funkcionālās organizācijas principa un kontu līmenī, kā arī veikt ieņēmumu un izmaksu attiecināšanu vadības grāmatvedības līmenī;

6.2. izmaksu attiecināšana notiek divās komersanta darbības stadijās:

6.2.1. plānošanas jeb darbības prognožu stadijā. Šajā stadijā izmantojamais pamatdokuments ir ieņēmumu un izdevumu budžets un prognoze;

6.2.2. faktisko ieņēmumu un izdevumu attiecināšanas stadijā. Šajā stadijā izmantojamais pamatdokuments ir komersanta gada pārskats un URP sistēmā uzskaitītā informācija;

6.3. elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu ieņēmumu un izmaksu nodalīšana no AS „Sadales tīkls” pārējās komercdarbības ieņēmumiem (ieņēmumiem no pakalpojumiem, kas nav sadales sistēmas pakalpojumi) un atbilstošiem izdevumiem tiek veikta šādi:

6.3.1. ja pārējās komercdarbības ieņēmumi nepārsniedz 5% no AS „Sadales tīkls” kopējiem ieņēmumiem, tad no kopējiem ieņēmumiem tie tiek izslēgti, par attiecīgo ieņēmumu summu samazinot komercdarbības izdevumu pozīciju „Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas”, tādējādi nodrošinot atbilstošo izmaksu neattiecināšanu uz elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumiem;

6.3.2. ja pārējās komercdarbības ieņēmumi pārsniedz 5% no AS „Sadales tīkls” kopējiem ieņēmumiem, tad ar tiem saistītās izmaksas tiek uzskaitītas atsevišķi, tās nodalot no elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu izmaksām. Atsevišķi uzskaita arī atbilstošos ieņēmumus;

6.4. URP sistēmā tiek nodrošināta pamatlīdzekļu uzskaitē un nolietojuma aprēķins saskaņā ar AS „Sadales tīkls” apstiprinātajām pamatlīdzekļu nolietojuma normām un

pamatlīdzekļu kategorijām. Aktīvi, kas tiek nomāti no AS „Latvenergo” koncerna valdošā uzņēmuma sadales sistēmas operatora darbībai (un to nolietojums), tiek nodalīti un uzskaitīti atsevišķi no AS „Sadales tīkls” īpašumā esošiem un uz regulēto aktīvu bāzi attiecināmajiem aktīviem. Sociālās infrastruktūras aktīvi un nolietojums, kā arī citi uz elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumiem neattiecināmie aktīvi un nolietojums, tiek nodalīti pamatlīdzekļu reģistrā, līdz ar to tos atdalot no elektroenerģijas sadales sistēmas regulējamo aktīvu bāzes;

6.5. pamatlīdzekļi, kas ir iegūti par maksu (pieslēguma maksu), kura saņemta no lietotāja, un kuri saskaņā ar Komisijas 2008.gada 20.augusta lēmumu Nr.264 apstiprinātajiem Sistēmas pieslēguma noteikumiem elektroenerģijas sistēmas dalībniekiem netiek iekļauti regulējamo aktīvu bāzes vērtībā, tiek nodalīti URP sistēmā. Nolietojums pamatlīdzekļiem, kuri ir iegūti par pieslēguma maksu, tiek koriģēts pret ieņēmumiem no maksājumiem par pieslēgumiem, kuri tiek attiecināti uz nākamajiem periodiem un iegrāmatoti kā ieņēmumi visā attiecīgo aktīvu lietderīgās lietošanas laikā, izmantojot lineāro metodi;

6.6.aizņēmumi, to atmaksa un izņemtās summas, kā arī procentu maksājumi tiek uzskaitīti centralizēti AS „Latvenergo” koncerna valdošajā uzņēmumā. To attiecināšana uz AS „Sadales tīkls” tiek veikta proporcionāli AS „Sadales tīkls” aktīvu bāzei. Pārējo aktīvu un kreditoru saistību uzskaitē tiek tieši nodrošināta URP sistēmā, atdalot AS „Latvenergo” koncerna valdošā uzņēmuma un atkarīgo sabiedrību savstarpējo norēķinu rezultātā izveidoto aktīvu un saistību apjomu;

6.7.uz elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu ar tarifu segtajām izmaksām netiek attiecināti sekojoši izdevumi: ilgtermiņa finanšu ieguldījumu vērtības norakstījumi, vekseļa diskonta izdevumi, zaudējumi no valūtas kursa svārstībām, samaksātās soda naudas, izdevumi ziedojumiem, sponsorēšanai, labdarībai, kā arī izmaksas tādiem pakalpojumiem, kas tehnoloģiski un ekonomiski nav saistīti ar sadales sistēmas pakalpojumu nodrošināšanu;

6.8.savstarpējo darījumu, kas tiek veikti starp AS „Latvenergo” koncerna sabiedrībām, preču un pakalpojumu cenas tiek noteiktas saskaņā ar AS „Sadales tīkls” grāmatvedības uzskaites politikas ietvaros apstiprināto „Transfertcenu noteikšanas metodiku”. Iesniedzot sadales sistēmas pakalpojumu tarifu projektu, tiek pievienots vērtējums vai pakalpojumus iespējams saņemt no nesaistīta komersanta vai AS „Latvenergo” koncerna valdošā uzņēmuma vai atkarīgām sabiedrībām, atšifrētas pakalpojumu aktivitātes un to apjomi;

6.9. sadales sistēmas pakalpojumu kopējo izmaksu attiecināšana uz sprieguma pakāpēm notiek vairākās stadijās ar ABC (Activity Based Costing) metodes palīdzību:

6.9.1. sadales sistēmas pakalpojumu kopējās izmaksas tiek sagrupētas šādās izmaksu grupās: pārvades sistēmas pakalpojuma izmaksas, koppelkalpojuma izmaksas (izmaksas, kuras nevar nodalīt atkarībā no lietotāja elektroietaišu pieslēguma vietas sadales sistēmā), pamatdarbības funkcijas izmaksas, atbalsta funkciju izmaksas, ar elektroenerģijas sadales zudumiem un tehnoloģiskā procesa nodrošināšanu saistītās izmaksas un klientu apkalpošanas izmaksas;

6.9.2. koppelkalpojuma izmaksas un ar elektroenerģijas sadales zudumiem un tehnoloģiskā procesa nodrošināšanu saistītās izmaksas tiek attiecinātas uz sprieguma pakāpēm saskaņā ar Metodikas nosacījumiem. Koppelkalpojuma izmaksas tiek sadalītas proporcionāli lietotājiem nodotās elektroenerģijas apjomam no katras sprieguma pakāpes, bet zudumu un tehnoloģiskā patēriņa izmaksas katrai sprieguma pakāpei aprēķina atbilstoši sadales sistēmas elektroenerģijas bilancē norādītajiem zudumu un tehnoloģiskā patēriņa apjomiem;

6.9.3. pamatdarbības funkcijas izmaksas un pārvades sistēmas pakalpojuma izmaksas pa sprieguma pakāpēm tiek pārdalītas, pamatojoties uz izmaksu virzītāju - atsevišķo sprieguma pakāpju aktīvu vērtību īpatsvaru kopējā sadales sistēmas aktīvu vērtībā. Šīs atsevišķo sprieguma pakāpju aktīvu vērtības tiek iegūtas aprēķinu ceļā (aprēķins tiek veikts pamatojoties uz aktīvu proporcijām, kas nodrošina optimālus nosacījumus sistēmas attīstībai);

6.9.4. atbalsta funkciju izmaksas tiek attiecinātas uz pamatdarbības funkcijas izmaksām kā izmaksu virzītāju izmantojot darbietilpību;

6.9.5. izmaksas, kas ir saistītas ar klientu apkalpošanu, uz sprieguma pakāpēm tiek attiecinātas izmantojot izmaksu virzītāju - attiecīgajā sprieguma pakāpē lietotājiem nodotās elektroenerģijas apjoma un kopējā sadalītās elektroenerģijas apjoma attiecību.

7.Komisijas sēdē piedalījās AS „Sadales tīkls” pārstāvis un sniedza skaidrojumu par izmaksu attiecināšanas modelī ietvertajiem pamatprincipiem.

Komisija secina:

1. AS „Sadales tīkls” izstrādātais izmaksu attiecināšanas modelis atbilstoši Komisijas 2007.gada 19.decembra lēmumam Nr.602 „Par akciju sabiedrības „Sadales tīkls” elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifiem” lemjošās daļas 5.4.punktā noteiktajam atspoguļo to, kā veidojas sadales sistēmas pakalpojuma izmaksas, ietver visaptverošas izmaksu funkcionālās grupas un pārskatāmi attiecina izmaksas uz sniegtajiem pakalpojumiem pa sprieguma pakāpēm.

2. AS „Sadales tīkls” izstrādātais izmaksu attiecināšanas modelis ļauj īstenot likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 26.panta otrās daļas, 27.panta pirmās daļas un Licences nosacījumu par atsevišķas iekšējās grāmatvedības uzskaites nodrošināšanu, kā arī atbilst Metodikas 4.punkta prasībām, kas paredz precīzi un pārskatāmi atspoguļot sadales sistēmas pakalpojumu izmaksas, iekļaujot tajās tikai ar sadales sistēmas pakalpojumiem saistītos aktīvus un darbības.

Saskaņā ar Metodikas 4.un 5.punktu, likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 1.pantu, 20.pantu, 26.panta otro daļu un 27.panta pirmo daļu un, pamatojoties uz likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 9.panta otro daļu,

padome nolemj:

1. Atzīt AS „Sadales tīkls” izmaksu attiecināšanas modeļa pamatprincipus, kas uzskaitīti šā lēmuma konstatējumu daļas 6.punktā, par saskaņotiem.

2. Saskaņot izmaksu attiecināšanas modeļa ieviešanu, paredzot AS „Sadales tīkls” uzsākt (turpināt) izmaksu attiecināšanas modeļa piemērošanu no 2008.gada 26.novembra.

Lēmums stājas spēkā ar tā pieņemšanas brīdi.

Šo lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā viena mēneša laikā no dienas, kad ieinteresētā persona uzzina vai tai vajadzēja uzzināt par pieņemto lēmumu.

Priekšsēdētāja

V.Andrējeva